

ע"פ 7093/14 - אברהים כליבאת נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7093/14

לפני:
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט א' שהם

המערער: אברהים כליבאת

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
בת"פ 3155-07-13 שניתן ביום 14.9.2014 על ידי כב'
השופט אברהם אליקים

תאריך הישיבה: כ"ז בכסלו התשע"ו (9.12.2015)

בשם המערער: עו"ד תומר נה
בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט
בשם שירות המבחן: הגב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט צ' זילברטל:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בת"פ 3155-07-13 שניתן ביום 14.9.2014 על-ידי כב' השופט א' אליקים.

רקע

1. המערער, יליד 1991, הורשע ביום 13.2.2014 על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירה של שוד, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

על-פי המתואר בכתב האישום המתוקן, ביום 15.6.2013 המערער ואחרים (להלן: החבורה) נסעו ברכב מסוג הונדה לחורשה ביישוב בסמת טבעון, בה שהו שני צעירים כשהם יושבים ברכבם (להלן: המתלוננים), וחסמו אותם. בשלב זה, יצאו המערער ואדם נוסף (להלן: השותף) מרכב ההונדה והתיישבו במושב האחורי ברכבם של המתלוננים. המערער הצמיד סכין לצווארו של המתלונן האחד, שותפו הצמיד חפץ הנחזה לאקדח לראשו של המתלונן השני, וכך אילצו את המתלוננים לנסוע למקום אחר, כשבעקבותיהם נוסעים יתר בני החבורה. בהגיעם למקום האחר, היכו המערער והשותף את המתלוננים באמצעות בקבוקי בירה, ואף המשיכו יחד עם אדם שלישי להכות אחד מהם. לדרישת המערער, מסר לו אחד המתלוננים מכשיר טלפון נייד וסכום של 1,500 ש"ח, ובאיומי סכין לקח המערער מהמתלונן השני שני מכשירי טלפון נייד וסכום של 1,200 ש"ח. כתוצאה ממעשי האלימות של המערער וחבריו, נגרמו למתלונן האחד חבלה בראש וביד שמאל, ולאחר נגרמו המטומה בראש, שפשופים בבטן ובגב ופצע בברך ימין.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

2. בטרם נגזר עונשו של המערער, הגיש שירות המבחן לבית משפט קמא שני תסקירים בעניינו. במסגרת הכנת התסקיר הראשון, מיום 29.4.2014, הכחיש המערער התנהגות אלימה מצדו כמתואר בכתב האישום המתוקן. לבקשת סנגורו ולאחר שחזר המערער והודה בכל סעיפי כתב האישום המתוקן, הוכן תסקיר נוסף, מיום 8.6.2014, במסגרתו קיבל המערער אחריות לביצוע העבירה והביע נזקקות טיפולית. קצינת המבחן התרשמה כי השינוי בעמדותיו של המערער נבע מאימת הדין ולא מתוך הכרה אמיתית בצורך טיפולי, ולפיכך לא באה בהמלצה טיפולית בעניינו.

3. ביום 14.9.2014 ניתן גזר הדין בעניינו של המערער. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, קבע בית המשפט המחוזי כי המערער פגע במעשיו פגיעה חמורה בכבודם, בחירותם וברכושם של המתלוננים, כמו גם בביטחון הציבור. באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנה בית המשפט המחוזי למספר פסקי דין שניתנו על-ידי בית משפט זה, אשר בהם נדונו עבירות שוד, ועמד על העונשים שנקבעו בהם. עוד התייחס בית המשפט המחוזי לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ובהן העובדה שמעשי המערער תוכננו בקפידה, שימוש המערער ושותפו בסכין ובחפץ הנחזה לאקדח, חסימתם את דרך המילוט של המתלוננים ואילוץ לנסוע למקום אחר, חלקו המרכזי של המערער במעשים ובהם הצמדת סכין לצוואר המתלונן ודרישתו מהמתלוננים למסור את רכושם, וכן החבלות שנגרמו למתלוננים נוסף לרכושם שנשדד. בהתבסס על כל אלה, העמיד בית המשפט המחוזי את מתחם הענישה על 30-60 חודשי מאסר בפועל.

4. בקביעת העונש ההולם בתוך מתחם הענישה, התחשב בית המשפט המחוזי בגילו הצעיר של המערער, בנטילת אחריות מצדו על מעשיו אף שזו נעשתה לאחר שמיעת רוב עדי התביעה ובהם שני המתלוננים, בהודאת המערער

ובהיותו נעדר עבר פלילי. יחד עם זאת, בקשתו של הסנגור לסטות ממתחם הענישה ההולם משיקולי שיקום נדחתה, וזאת משום שלא הונחה תשתית כלשהי המצביעה על אפשרות שיקום, ואף שירות המבחן התרשם כי עמדת המערער תקשה על הפקת תועלת מהליך טיפולי. עוד ציין בית המשפט המחוזי, כי על-אף שברור שהמערער פעל עם שותפים שלא הועמדו לדין, לא הוצגו ראיות הקושרות מעורבים ספציפיים למעשים, בניגוד לעמדת הסנגור. על יסוד האמור נגזר על המערער העונשים הבאים: 36 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר; 4 חודשי מאסר על תנאי, כאשר התנאי הוא שלא יורשע בגין עבירת אלימות או עבירת רכוש מסוג עוון במשך שנתיים מיום שחרורו; 8 חודשי מאסר על תנאי, כאשר התנאי הוא שלא יורשע בגין עבירת אלימות או עבירת רכוש מסוג פשע במשך שנתיים מיום שחרורו; ופיצוי לכל אחד מהמתלוננים בסך 7,000 ש"ח.

הערעור

5. בערעור שלפנינו, טוען המערער כי בית המשפט המחוזי לא שקל כראוי מאפיינים שונים בחייו ובהתנהלותו, ובהם את העובדה שהמערער הודה והביע חרטה כנה על מעשיו, את שיתוף הפעולה מצדו אשר חסך שמיעת עדויות רבות, ואת עברו הנקי. נטען כי תקופת המאסר בפועל שהוטלה על המערער אינה סבירה לרקע נסיבותיו האישיות, ובפרט בשל קיומם של התנאים המאפשרים מתן משקל מרכזי לשיקום בין שיקולי הענישה. הודגש כי העבירה שביצע המערער היא מעידה חד פעמית מצדו ולפיכך אין תועלת במאסר ממושך בפועל, אלא יש להעדיף הטלת עונש הצופה פני עתיד, בדמות מאסר ארוך וממושך על תנאי.

6. לקראת הדיון בערעור הוגש תסקיר משלים בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה כי המערער לוקח אחריות על מעשיו, מביע חרטה והבנה לחומרת התנהגותו, מגלה מוטיבציה להשתלב בתהליך טיפולי בתחום האלימות, ואף גילה רצינות במסגרת קבוצת "שליטה בכעסים" שבה נטל חלק. לנוכח השתתפותו הפעילה והמשמעותית של המערער בטיפול, אף הומלץ על יציאתו לחופשות. עוד צוין כי המערער מביע מוטיבציה כנה לשינוי אורחות חייו והימנעות מחיי פשע.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בנימוקי הערעור הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. הלכה היא שאין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שהוטל על-ידי הערכאה הדיונית, אלא כאשר המדובר במקרים חריגים בהם השתכנע בית המשפט שלערעור כי נפלה טעות בולטת בגזר הדין, או שהוא חורג באופן ממשי ממדיניות הענישה הנוהגת (ע"פ 4528/13 מוחמד נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (22.9.2014); ע"פ 334/14 האס נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (31.3.2015), והאסמכתאות הנזכרות שם); ע"פ 2646/15 מדינת ישראל נ' אבו בכר, פסקה 9 (16.7.2015) והאסמכתאות הנזכרות שם)).

8. במקרה שלפנינו, לא חלה סטייה ממתחם הענישה הנוהג בעבירות מסוג זה, וטענה זו אף לא נשמעה מפי המערער. בקביעתו את המתחם, עמד בית המשפט המחוזי על העונשים המקובלים בפסיקתו של בית משפט זה לעבירת השוד, ואף ניכר שהעונש שלבסוף הושת על המערער אינו ממוקם ברף העליון של הענישה במקרים דומים. מעשיו האלימים של המערער, הכוללים מכות ואיומים בנשק, לקיחה בכוח של כספים ורכוש יקר ערך מידי המתלוננים, אותם לא הכיר, וכל זאת בצוותא עם מבצעים נוספים, חמורים ומחייבים ענישה שיש בה להרתיע. יפים לענייננו דברי השופט א'

רובינשטיין :

"כבר נשפכו דיואזות רבים על חומרתה של עבירת השוד, המצדיקה ככלל עונש מאסר מאחורי סורג וברית. לא כל שכן כשהיא נעברת בצירוף נשק ('קר' במקרה דנא), ובנסיבות חמורות. בטחונם האישי של עוברי אורח הוא יעוד מרכזי של בתי המשפט, ועליהם לעמוד בו, וליתן ידם להנחלת התחושה כי היורד לבטחונם, לכבודם ולרכושם של בני אנוש אחרים, דינו מאסר משמעותי" (ע"פ 5901/10 גולקו נ' מדינת ישראל, פסקה י"א (17.5.2011)).

9. בנוסף, אין בידי לקבל את טענות המערער, לפיהן בית המשפט המחוזי לא בחן כראוי את נסיבותיו ואת האפשרות לנקוט במסלול עונשי-שיקומי בעניינו. גזר הדין מעלה שאכן הובאו בחשבון גילו הצעיר של המערער, עברו הנקי, הודאתו ונטילתו אחריות על מעשיו, והדבר מקבל ביטוי גם בעונש שנפסק. באשר לשיקולי שיקום, בית המשפט המחוזי הדגיש כי מעבר לטענה הכללית, לא הוצגה בפניו כל תשתית ראייתית המצדיקה התחשבות בהם, מה גם שתסקירי שירות המבחן לא תמכו בהפעלתה של אופציה טיפולית. בעניין זה, יצוין כי התסקיר המשלים שהוגש לעיונו מציג תמונה חיובית יותר, לפיה חל שינוי לטובה בגישתו של המערער ביחס להתנהגותו בעבר. יש כמובן לברך על כך, ולקוות כי השתלבותו בהליכים הטיפוליים תסייע למערער לשנות את דרכיו, ולבנות את חייו לאחר שתסתיים תקופת מאסרו. אולם, אין בכך להצדיק התערבותו בעונש של בית משפט זה, שכאמור ביושבו כערכאת ערעור יעשה כן רק במקרים חריגים.

10. סוף דבר, דין הערעור להידחות.

ניתן היום, כ"ג בטבת התשע"ו (4.1.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט